

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale Parochorum, De Plerisque Functionibus, & Obligationibus, ad Parochias, Parochos & Parochianos attinentibus

Engel, Ludwig

Salisburgi

Cap. 3. De Consecratione Ecclesiarum Parochialium, Altarium &
Paramentorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40922

betur. Item ligna picta vel alia materialia aliquo signo notata, ex quo noscerentur fuisse Ecclesie, ad vitandum scandalum non posse applicari ad fabricam laicalem. ex Navar. *de spol. Cler.* §. 18. *prope finem*, refert Barb. *in d. c. 7 Trid. n. 24.*

- II Est & notabilis doctrina Azorij *Inst. mor. p. 2. lib. 9. cap. 3. q. 13.* quod si Ecclesia destruat ex incendio, tumultibus bellicis, vel ut de novo reedificetur, non propterea amittantur indulgentie vel privilegia tali loco concessa, sed ad novum etiam ædificium extendenda sint, licet aliud sit, si in vindictam sceleris autoritate superioris aliquis locus destruat.

CAPUT III.

De Consecratione Ecclesiarum Parochialium nec non & Altarium & Paramentorum.

SUMMARIA.

- I. A quo & quibus ceremoniis Ecclesia sint consecranda.
2. Quibus casibus destructa & reedificata Ecclesia consecrari debeant.
3. Specialis etiam consecratio altaribus impendenda est.
4. Quid sit altare portatile & fixum, ac quibus casibus ressecrentur.
5. Calices & patenæ specialiter consecrari & ex certa materia confici debent.
6. An

6. *An consecratio repetenda, si calici nova deauratio accedat?*
7. *Quare campanæ Ecclesiarum benedicantur & crysmate ungantur.*
8. *Vestes & paramenta ad missam spectantia etiam benedicuntur.*
9. *Quibus de iure vel ex privilegio competat consecrare & benedicere Altaria, Calices &c.*

CONSECRATIO ECCLESiarUM faci-
 cienda est ab Episcopo per signationem
 & unctionem parietum cum oleo sacro & alias
 cæremonias præscriptas in Pontificali Roma-
 no, atque ante prandium inter missarum so-
 lennia, de decencia (non de necessitate) in
 die festivo. *c. tua. c. 3. de Consec. Eccles. c. om-
 nes Basilica de consec. d. 1. V. gol. de potestat. Epif.
 c. 28.* Non tamen prius consecranda est Ec-
 clesia, quàm competens illi dos pro ejus con-
 secratione assignetur, *c. 1. l. 9. 2. c. cum sicut.
 de consec. Eccles.*

Quamvis autem Ecclesia non debeat sæ-
 pius, quàm semel consecrari. Si tamen dubi-
 tetur an Ecclesia quandoque fuerit consecra-
 ta, præsumitur contra Ecclesiam, quòd nun-
 quam fuerit consecrata, nisi probationes ali-
 quæ pro ea adferri possint, ac proinde demò
 consecranda erit, non enim intelligitur itera-
 tum, quod nescitur factum. *c. Ecclesia. c. soles-
 nitates. de consec. d. 1.* Probatum autem conse-
 cratio per scripturam vel per cruces, quæ dum
 con-

consecratur Ecclesia in partibus fiunt
vel per unum testem aut famam aliaque
indicia, quando enim de nullius præjudicio
agitur, imperfectæ probationes admittuntur.
Panorm. in c. proposuisti 4. de consec. Eccles. n. 6.

2 Item si Ecclesia tota vel ex majori parte
corruerit & reedificata sit, denuò consecranda
erit, licet ex eadem materia reedificetur, quia
nihilominus nova Ecclesia est, etsi prior forma
interijt. *gl. in c. de fabrica de consec. d. 1. nec*
distinguendum erit, an casu corruerit Ecclesia,
an ea mente tigna pro majori parte deposita,
ut reponerentur. Barb. de offic. Ep. p. 2. alleg.
27. n. 15. sed opponitur difficilis tex. in l. in-
ter stipulantem. 83. §. 5. ff. de V. O. & in l.
qui res. 98. §. 8. ff. de solut. ubi navis ea men-
te dissoluta ut ex iisdem tabulis reficeretur,
dicitur manere eadem navis. Existimo re-
sponderi posse, in casu dd. legum manere
eandem navim quantum ad retentionem do-
minij & possessionis civilis ejus, qui per disso-
lutionem navim non voluit interire: Non
autem quoad eandem numero formam,
(quod tamen in consecratione consideratur)
si enim per refectionem ex eadem materia
eadem numero forma conservaretur, malè di-
xisset IC. in cc. LL. quòd navis sine inten-
tionem refectionis dissoluta, & post ea mutato
consilio ex iisdem tabulis refecta alia navis sit,
sola enim intentio dissolventis tanquam com-
posito prorsus extrinseca, nihil mutat in sub-
stantialibus compositi. Dem-

Deinde si magis moraliter loqui velintus, quidquid sit de navi, certè in ædificio major est mutatio, neque ut eadem tabulæ, ita idem cæmentum ijdem lapides & lateres, eò quo priùs fuerunt modo accommodantur, ut vel hinc IC. *in d. l. 83. §. 5.* responderit, aliter de domo usque ad aream deposita, quàm de navi sentiendum, ut illa etiam intentione reficiendi dissoluta & reædificata alia sit, nisi pauca tantùm tigna dissoluta & reposita sint.

Non tamen erit opus nova consecratione, si subsistentibus parietibus rectum corruat, quod rursus de novo imponatur, vel si successivè etiam ipsi parietes per partes reficiantur, & ita quidem, ut paulatim nec pars de primo ædificio supersit (dummodo simul & semel totius vel majoris partis Ecclesiæ ruina & reparatio non fiat) quia his casibus moraliter non censetur nova sed prior Ecclesia, ut ex mente omnium DD. tradit Barb. *in c. ligneis. 6. de cons. Eccles.* & pulchris exemplis confirmat Juriscons. *in l. proponebatur. 76. ff. de judic.* quòd scilicet eadem legio militum, idem populus censetur, licet prioribus hominibus emortuis novi substituuntur, idem corpus hominis, licet ex novis accedentibus alimentis in dies reficiatur, specie enim extrinseca non mutatâ res eadem existimatur. Quòd si Ecclesia amplificetur & nova pars addatur, quæ tamen minor sit parte vetere remanente etiam tunc nova consecratione opus non erit, quia

quia major pars trahit ad se minorem, *c. quod in dubijs. 3. de consecr. Eccles. gl. margin. in d. c. de fabrica. de consec. dist. 1. in. v. innovata.* ubi addit sufficere, si aqua exorcizata seu benedicta nova pars accedens aspergatur.

3 Porro specialis consecratio Ecclesie & specialis altaribus intra eam existentibus impenditur, unde contracto altari non tota Ecclesia, sed ipsum tantum altare & vicissim execrata Ecclesia propter ruinam & reparationem majoris partis ipsa quidem Ecclesia non autem altare (si salvum & integrum permanserit) consecrari debet.

Altaria autem omnia sive portatilia sive fixa in superiore parte lapidea esse debent, ad designandum quod sacerdotes sacrificantes annuntient mortem Domini, *x. ad Cor. 11.* qui in sepulchro lapideo tumulatus est. Sepulchrum quoque & sigillum omnia altaria habere debent, id est, cavitatem aliquam, in qua reliquie Sanctorum recludantur, *c. placuit. 26. de consec. d. 1. Sylv. v. altare. d. 1. tex. in d. c. placuit & quod usus optimus legum interpretis, l. cum de interpretatione. ff. de ll. constanter in Ecclesia observatus demonstrat, & introitus missae indicat per illa verba: quorum reliquia hic sunt &c. † Altare quidem portatile est tabula lapidea, quae de loco ad locum portari potest. Altare autem fixum tam ex superiori mensa lapidea, quam ex inferiori structura seu pede firmo essentialiter constituitur.*

Quare

Quare si in altari fixo superior tabula à suo pede amota fuerit, exsecratum censebitur.

Cæterùm tam in Altari portatili quàm fixo, si notabilis fractura acciderit, si reliquiæ extractæ sint, imò si sepulchrum tantùm vel sigillum apertum, aut lapis claudens sepulchrum fractus fuerit, exsecratio & ad novam consecrationem deveniendum erit. *Innoc. & communiter alij in c. 1. de consec. Eccles.* circa fracturas tamen plurimum tribuendum esse arbitrio Episcopi, an & quando exsecratio facta dici debeat, monet Barb. *de offic. Episc. alleg. 27 n. 2. 6.* & tantam esse debere ut in nulla parte altaris calix cum patena moraliter rem æstimando consistere possit, ut si per medium altare transeat ubi calix ponitur, habetur apud Laym. *in Theol. mor. de satisf. miss. c. 6. n. 4. ubi n. 5. v. id verò.* reprobatur sententiam illorum, qui putant amitti consecrationem si cornua altaris in quibus unctio facta est, frangantur, eò quòd consecratio intelligatur inesse toti altari & in majori ejus parte capiendo calici idonea conservari. Addit etiam Barb. ex decis. Sacr. Congreg. Rit. lapidem altaris profanatum posse licitè vendi & applicari ad usum profanum honestum & decentem.

Præter Ecclesias & altaria etiam calices & patenæ consecrari debent, ut notum. Et hæc vasa debent esse de auro & argento, vel ob causam paupertatis ex stanno, non autem de

ære aut auricalcho aut cupro, quia hæc propter æruginem vomitum provocant, nec ex ligno, ne sanguis per poros imbibatur, nec ex vitro vel crystallo propter fragilitatem, nec de lapide propter ineptitudinem. *c. vasa & c. ut calix. de consec. d. 1. Sylv. v. Calix. n. 1.* amittunt autem suam consecrationem, per amissionem formæ & usus, sicut contingit per notabilem fractionem, licet illa fractio de facili iterum refici possit, ut si pes calicis à cuppa abrumptatur. Si tamen calix torneatilis foret, separatio pedis à cuppa, quæ fit absque fractione, non noceret. Nam forma ex prima destinatione operis mutabilis non censetur interire per mutationem reparabilem. & aliam rationem adfert Laym. *c. l. n. 6.* quod scilicet in calice torneatili cuppa per se sola consecratur.

Non etiam amitti consecrationem calicis per aliquos ictus à fabro inflictos, nisi per fractionem forma mutetur, ex Armilla *in v. Calix n. 4.* & Azor. *Instit. mor. p. 1. lib. 10. c. 28. q. 5.* refert Barb. *d. all. 27. n. 39.* quod notandum circa profanationem calicum vendendorum, vel commutandorum.

Quod si diuturnitate temporis aurum in calice & patena absumptum sit, non propterea interit consecratio, quæ toti calici & patenæ inest. *Armilla & Sylv. v. Calix. Azor. d. l. q. 6. & alij*
6 *communiter.* † Attamen si nova deauratio accedat, an tunc repetenda sit consecratio, dubitatur? Sunt qui negent apud Laym, *d. l. n. 7.* eò quod

quòd major pars consecrata trahat ad se minorem in his quæ inter se uniuntur, & quorum partes seorsum rationem & appellationem non habent. Quod in simili non ideò exsecrata dicatur Ecclesia quia muri ejus pinguntur aut dealbantur. Ideoque sufficere putant, si majoris reverentiæ ergò ob contactum manuum profanarum (potest enim ex causa rationabili laico v. g. aurifabro dari licentia contingendi vasa sacra. *Laym. c. l. n. 19.*) aqua benedicta calix abluatur. Quibus addi potest, quòd etiam per sacrificium missæ nova sanctificatio tribuatur. *c. de fabrica. 24. de Consecr. d. 1.* prout & in corporalibus manibus faminarum lotis & mundatis accidit, ut postquam iterum desuper celebratum est, non liceat laicis ea attingere, & hæc sententia propter autoritatem DD. & rationes valde probabilis est. Contrariam sententiam quam cum Sylv. Armilla Angelo & Tabiena in *v. Calix. & Azor. d. 1 q. 4.* aliisque pluribus tenet Barb *d. l. n. 38.* in praxi receptam testatur ipse Laym *c. l. n. 6.* ex eo quod in calice principalis pars non consideretur ex quantitate materiæ, sed ex immediato contactu Corporis & sanguinis Domini, quæ proinde, si nova non consecrata accedat, consecranda erit. Ad rationem contrariam responderi potest, quòd quidem major pars consecrata trahat ad se minorem, nisi minor sit pars principalior. Attamen stante hac ratione difficile videtur cum Sylv. *v. Calix n. 2.* & alijs sustinere, quod per absum-

tionem auri non excretur calix, tanquam parte principali pereunte. nisi subtiliore distinctione inter partem *principalem*, & *majorem* inventa dicamus, consecrationem quidem perire per interitum partis *majoris* utpote ex quo totū suā formam amittit, non autem semper (nisi fortassis aliter in jure cautum sit) per interitum partis *principalis*, quæ si non sit simul pars *major* in ratione quantitatis non immutat formam totius, in quo propterea consecratio adhuc conservatur.

- 7 Præterea etiam Campanæ Ecclesiarum benedicuntur & Crysmate unguuntur, ut sono quasi sacro ad laudes divinas convocetur populus, repellantur hostes & dæmones, incantationes magicæ, fugentur noxiæ tempestates. Si hæc rident hæretici, irrideant Deum ipsum ait Durant. *de Ritibus Eccles. lib. 1. c. 22. n. 4.* qui *num. 10.* præcepit populo: *plangentis ululantibus tubis, & erit recordatio vestri, coram Domino Deo vestro, ut eruamini de manibus inimicorum vestrorum.* Sed hæretici extra Ecclesiam ejecti & Satanæ traditi (teste Augustino *in c. omnis, 32. 11. q. 3. sicut enim in Ecclesia Christus, ita extra diabolus est*) facile deponunt arma spiritualia, pulsare negligit, quos quieto jure possidet, fœdus ijs potiùs, quàm colluctatio est cum Apostolo *ad Epes. 6. Adversus insidias diaboli, adversus Principes & potestates, adversus mundi rectores tenebrarum harum, adversus spiritualia nequitia in cœlestibus.* Verè illi nequam spiritus quon-

quondam cœlestes, principes dæmoniorum
Matt. 12. 24. rectores tenebrarum harum &
 exilij nostri, qui in nos exules filios Evæ tantam
 potestatem exercent, ut ad oculum (nisi miseri
 in nostrammet perniciem cæcutire velimus)
 nobis quotidie monstrant magi incantatores, e-
 nergumeni sive obsessi, peccatores in interitum
 temporalem & æternum ambulantes. Sed &
*Cruce Christi pereuntibus stultitia, nobis autem qui
 salvifimus, Dei virtus est.* In fide quidem resi-
 stitur diabolo *1. Pet. 5.* Sed in fide observante
 mandata Dei, *Matt. 19. Epist. Joan. c. 3. in fine.*
 in fide, *cum bona conscientia. 1. ad Tim. 1. 18.*
 in fide, *crucifigente & mortificante carnem cum vi-
 tijs & concupiscentijs ad Rom. c. 8. ad Gal. 5. 22.*
ad Colof. 3. in libertatem vocati sunt Christiani.
sed non in libertatem carnis. d. c. 5. ad Gal. in fi-
 de, dedita orationi & jejunio. *Matth. 17. 20.*
Marci 9. 28. in fide, *non diligente mundum, ne-
 que ea quæ in mundo sunt, concupiscentiam carnis,
 concupiscentiam oculorum & ambitionem spiritus,
 quæ non sunt ex parte. 1. Joan. 2.* in fide, *quæ Ec-
 clesiam audit ut matrem, aliàs non fides, sed in-
 fidelitas est, Matth. 18. 17.* qualem fidem an
 habeant hæretici, seipso probent & judicent.

Vestes quoque sacræ & paramenta ad sacrifi- 8
 cium Missæ deservientia benedici debent, ut
 tanto cum majori reverentia divinum sacrifi-
 cium peragatur. Amittunt hæc paramenta
 suam benedictionem, si eorum forma mutetur,
 ut si ex stola fiat manipulus, ex alba amictus &c.

quia singulis paramentis speciales benedictiones sunt accomodatae. Item si adeò lacerentur, ut ad usum sacrum deservire amplius non possint, quo casu fragmenta potius comburi, quam ad usum merè profanum applicari debent. *Ugolinus de potest. Episc. c. 32. §. 1. n. 6.* Si lacerae vestes ex materia non consecrata reficiantur, dummodo materia hæc sit in minori quantitate, participat de consecratione majoris partis *arg. c. 3. de Cons. Eccl.*

Demùm Consecrationes & benedictiones altarium, calicum, campanarum & reliquorum paramentorum ordinario jure quidem Episcopis competunt, nihilominus ex privilegijs & communicatione privilegiorum etiam inferioribus Prælati competere possunt. Deinde consuetudine multorum locorum recepta videtur sententia Glossæ in *Clem. attendentes de statu mon.* quòd generaliter Prælati habentes usum infulæ & baculi consecrationes præfatas facere possint. Si enim tales Prælati possunt dare minores Ordines, & aliàs ordo Episcopalis secundùm Theologos essentialiter non differat ab ordine sacerdotali, imò plus sit consecrare Corpus Domini, quàm altare, calicem, &c. non est adeò inconveniens, ut vel per privilegium vel per consuetudinem saltem immemorabilem alius etiam actus Ordinis Episcopalis sacerdotali acquiri possit.

Ex eadem quoque consuetudine passim videmus Abbates exercere consecrationes etiam pro alijs Ecclesijs quàm suis. Ad declarationes autem

autem Cardin. quæ in contrarium emanârunt, dici potest, eas usu receptas non esse, vel loqui tantum de jure utendi Pontificalibus & benedicens vestes competenti ex privilegio speciali non ex consuetudine generali, sicut etiam notavit Pasqual. ad Laur. de Franch. de Controv. inter Epis. & Reg. p. 2. q. 28. n. 2.

Sed & illud notabile est, quod docet Laym. in qq. Can. de Præb. elect. &c. q. 219. quod Abbas ex privilegio Apostolico (idem si ex consuetudine) semel habitatus ad faciendas consecrationes pro sua Ecclesia tantum, possit eas etiam facere pro alijs Ecclesijs, si ab Episcopo ei committatur. Adest enim potestas delegandi ex parte Episcopi, & capacitas exequendi ex parte delegati. Illa autem restrictiva clausula privilegij, *pro suis Ecclesijs tantum*, intelligitur, ne faciat pro alienis auctoritate propria, sicut nec Episcopo cujusvis privilegij prætextu in aliena diœcesi pontificalia exercere permittitur sine licentia Ordinarij loci, *Trid. s. 6. de refor. cap. 5.*

CAPUT IV.

De Reconciliatione Ecclesiarum
pollutarum.

SUMMARIÆ.

1. Quando Ecclesia censeatur polluta.
2. Cur tantum ob sanguinis & seminis effusionem, & non alia delicta, Ecclesia polluetur.

B 4

3. Quid